

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ ТА
БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2015 року)

Суми
Сумський державний університет
2015

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ РАДИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ В ПРОТИДІІ ЗЛОЧИНАМ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Вишневська І. А.

*Інститут підготовки кадрів для органів прокуратури України,
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого*

Дудченко О. Ю.

*к.ю.н., асистент кафедри ОСПО,
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого*

В сучасній Україні склалася така ситуація, яка потребує швидкого реагування і підвищення рівня захисту національної безпеки, що входить до повноважень Ради Національної Безпеки та Оборони України.

Згідно зі ст. 2 Конституцією України суверенітет України розповсюджується на всю територію. Вся територія в межах її кордонів є цілісною і недоторканою. Відповідно до ст. 17 КУ захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної і інформаційної безпеки є пріоритетними функціями держави і справою всього народу. Кримінально-правова охорона виступає одним з основних засобів такого захисту.

Кримінальна відповідальність за злочини проти основ національної безпеки України передбачена розділом I Особливої частини КК.

До злочинів проти основ національної безпеки можна віднести: дії, вчинені з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, а також змова про вчинення таких дій; публічні заклики до насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, а також розповсюдження матеріалів з закликами до таких дій. (ст. 109 ККУ).

Злочини проти основ національної безпеки можна умовно розподілити на наступні види:

1. Злочини, що посягають на основи внутрішньої безпеки України:
 - дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади (ст. 109 КК);
 - посягання на життя державного та громадського діяча (ст. 112 КК);
 - диверсія (ст. 113 КК).
2. Злочини, що посягають на основи зовнішньої безпеки України:
 - посягання на територіальну цілісність і недоторканість України (ст. 110 КК);
 - державна зрада (ст. 111 КК);
 - шпигунство (ст. 114 КК).

Суб'єктом злочину є фізична осудна особа, яка досягла 16 років, а суб'єктивна сторона злочину характеризується виною у вигляді прямого умислу, за яку передбачено обмеженням від 3 до 10 років, в залежності від виду злочину.

Рада національної безпеки та оборони України – координаційний орган з питань національної безпеки і оборони при Президенті України.

Відповідно до ст. 107 Конституції України РНБО координує і здійснює контроль над діяльністю органів виконавчої влади у сфері національної безпеки та оборони. Головою РНБО є Президент України.

До функцій РНБО входить наступне:

- внесення пропозицій Президенту України щодо реабілітації засад внутрішньої і зовнішньої політики у сфері національної безпеки і оборони;

- координація та здійснення контролю за діяльністю органів виконавчої влади у сфері національної безпеки і оборони у мирний час;
- координація та здійснення контролю за діяльністю органів виконавчої влади у сфері національної безпеки і оборони в умовах воєнного та надзвичайного стану та при виникненні кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці України [3];
- вироблення і періодичне уточнення Стратегії національної безпеки України і Воєнної доктрини України, доктрин, концепцій, стратегій і програм у сфері національної безпеки, планування і здійснення конкретних заходів щодо протидії і нейтралізації загроз національним інтересам України;
- створення нормативно-правової бази, необхідної для ефективного функціонування системи національної безпеки;
- оцінка результативності дій щодо забезпечення національної безпеки та визначення витрат на ці цілі;
- прогнозування змін, що відбуваються в них, та потенційних загроз національній безпеці;
- інші [2].

Апарат Ради керується Конституцією і законами України, актами Президента України та Кабінету Міністрів України, міжнародними договорами України, цим Положенням, а також розпорядженнями Секретаря Ради національної безпеки і оборони України [8].

Рада національної безпеки та оборони України здійснює комплекс заходів, спрямованих на запобігання злочинам проти основ національної безпеки і оборони.

У зв'язку з ситуацією, що склалась на території Донецької і Луганської областей, а конкретно спроби озброєного угруповання людей здійснення дій, спрямованих на насильницьку зміну конституційного ладу, захоплення державної влади на вказаних територіях та посягання на територіальну цілісність і недоторканість України, яка становить реальну загрозу основам національної безпеки, РНБО розпочала заплановане проведення мобілізації. Для цього на засіданні РНБО було ухвалено рішення щодо фінансування сектору оборони і безпеки задля того, щоб кожен солдат був наділений можливістю пройти навчання, спеціальну підготовку і отримати належне матеріально-технічне забезпечення [7].

Наступним важливим аспектом діяльності є створення Головного ситуаційного центру [4].

Головний ситуаційний центр – відомство безпеки країни при РНБО, інформаційно аналітичний центр, який займається обробкою і аналізом поточної ситуації в зоні проведення АТО, знаходження оптимальних тактичних та стратегічних рішень, для моніторингу і контролю їх виконання та оперативного реагування.

Нині Головний ситуаційний центр представляє собою програмний комплекс з сучасним обладнанням та програмним забезпеченням, який дозволяє не лише фахово аналізувати ситуацію, але й приймати швидкі та адекватні рішення.

На засіданні Головного ситуаційного центру 3 березня 2015 року був оформлений план ефективних дій з забезпечення національної безпеки, а саме:

- заходи, щоб не допустити проникнення розвідувально-диверсійних груп;
- забезпечення захисту територіальної цілісності;
- фіксування випадків корупції задля забезпечення прав і свобод

громадян;

- необхідність тісної взаємодії з моніторинговою місією ОБСЄ (Організація з безпеки і співробітництва в Європі);
- створення і розміщення мобільних, постійно діючих постів ОБСЄ;
- щоденне оприлюднення доповіді ОБСЄ з питань національної безпеки.

Для протидії перешкоджанням законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань, диверсіям та іншим злочинам у військовій сфері було створено Військовий кабінет при РНБО, який є дорадчим військовим органом, до якого входять військові керівники, керівництво країни і керівництво силового блоку.

Складність і багатоаспектність проблем забезпечення національної безпеки вимагає узгоджених дій в межах єдиної державної політики. Отже, на сьогоднішній час, Рада національної безпеки і оборони є спеціальним органом, діяльність якого полягає у виявленні та подоланню негативних чинників, що загрожують національній безпеці.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кримінальний кодекс України : за станом 30 жовтня 2014 року. – Х. : Право, 2014. – 284 с.
2. Про основи національної безпеки [Електронний ресурс] : Закон України від 19.06.2003 р. № 964-IV. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/964-15>
3. Про Раду національної безпеки і оборони України [Електронний ресурс] : Закон України від 05.03.1998 р. № 183/98-ВР. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/183/98-%D0%B2%D1%80>
4. Указ Президента України №115/2015 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 січня 2015 року «Про створення та забезпечення діяльності Головного ситуаційного центру України».
5. Указ Президента України №691/2014 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 27 серпня 2014 року. «Про заходи щодо удосконалення державної військово-технічної політики» від 27 листопада 2014 року.
6. Указ Президента України №880/2014 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 листопада 2014 року «Про невідкладні заходи із забезпечення державної безпеки» від 14 листопада 2014 року.
7. Указ Президента України №953/2014 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 грудня 2014 року «Про ресурсне забезпечення сектору безпеки і оборони України у 2015 році».
8. Указ Президента України №1446/2005 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 листопада 2005 року «Питання апарату Ради національної безпеки та оборони України».
9. Кримінальне право України: Особлива частина : підруч. /Ю.В. Баулін, В.І. Тютюгін та ін. ; за ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. – 4-те вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2010. – 608 с.
10. Ліпкан В.А. Основи національної безпеки / В.А. Ліпкан // Право України. – 2009. - №1. – С. 108-116